

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 18

83. ÅRGANG
2. OKTOBER

1971

LITTERATURSIDER

(281 - 283)

REDAKSJONELT:

PRISEN FOR VÅR VELSTAND

**KIRKE-
VIGSEL
I**

MO I RANA

(SIDE 284)

DETTE ER PRISEN

Hva er prisen for vår velstand i 1971? Spørsmålet blir ikke stilt i gjerrighet eller misunnelse. Kunnskap, nye ideer og hardt arbeide har skapt en del av rikdommene. Folk får ikke noe sovende, de må være villige til å ta chanser i næringslivet, de er vant til å betale for alt de får (selv om det gjerne er på langsiktig basis), de jages av produksjonsrytmen og klokken — skulle de så ikke fortjene det vi kaller velstandens gleder? Hvorfor spør man etter prisen? Misunner vi de som ferierer på Kanariøyene, de som har bygget hytte på fjellet, de som har ny bil, pen leilighet, farvefjernsyn og fullt kjøleskap. Nei, absolutt ikke, det er dem vel unt. Likevel er det visst påkrevet at vi alle besinner oss en smule når det gjelder én ting. Skaper velstanden og jaget forhold mennesker imellom som vi ikke tar ansvar for? Er resultatet av den gjeldende suksess at vi taper som personer?

Spørsmålene er egentlig ikke noe tankespinn på ST. OLAVs redaksjon, tankene stammer fra de katolske biskoper i Tyskland. I en skrivelse som heter *Verantwortung im Wohlstand* stiller disse biskoper nemlig akkurat et slikt spørsmålstegn ved det vi kaller «dagens verden». Og de svarer bl. a.: Vi kan takke de tekniske fremskritt og utviklingen i næringslivet og industrien for velstanden. På den annen side blir stadig flere merket av følgene: folk er overarbeidet, oppjaget og ofte avhengig av medikamenter. Samfunnet produserer stadig mer og forbruket blir stadig større, det finnes etter hvert knapt rom for virkelig avspenning, pustehull og selvbesinnelse. Dette til tross for at friheten er blitt større.

Prisen er i neste omgang rådvillhet, usikkerhet og ensomhet. Mennesket lever som en fremmed blant andre mennesker, det kjenner nesten ikke sine naboer, mange dør ubemerket. Årlig begår omkring 13 000 mennesker selvmord i Vest-Tyskland, og tallet på neurotikere, alkoholister og narkotikere stiger stadig. I et samfunn hvor ungdom og skjønnhet er trumfkort og hvor det eneste som betyr noe er å ha suksess, flykter mange fra den virkelighet de ikke kan bære over i en fantasiverden, hjulpet av hasj og alkohol. Utenlandsreisene og de godene man klarer å kjøpe blir statussymboler. Den som ikke kan holde følge, den som blir gammel og syk blir skjøvet til side, er ferdig.

Det er opplagt det i dag er større rom for frihet både når det gjelder den enkelte og grupper. Men hvordan har vi brukt denne frihet? Alle påberoper seg den samme frihet, men i hvor stor grad akter de andres rettigheter? Under påkallelse av friheten blir pornografi prist og de sterkes brutalitet forherlighet — og den store mengde av folk tier.

Frihet er et ømtålig gode. Mennesket mister ikke sin frihet først i fangeskap.

DAGENS „STOFF”

Hva skriver dagens katolske presse om?

Vel, ingen tvil om at den ihvertfall nødvendigvis har andre emner enn den gamle, i seg selv trofaste og gode, kirkepresse. En interessant undersøkelse som er foretatt av Religious Newswriters Association i USA gir blant annet disse emnene for 1970:

Pavens reise i Fjerne Østen.

Berrigan-brødrene.

Løslatelsen av den 79 år gamle biskop Walsh fra en fengsel i China.

Kvinnenes rettigheter i Kirken.

Opprøret mot den tradisjonelle, for-

melle oppfatning av det religiøse liv. Abortlovgivningen og fødselskontroll.

Sosiale spørsmål.

For å nevne en håndfull av de saker som er fremhevet. Mange av de andre er selvsagt av mer spesiell amerikansk interesse, for eksempel debatten og oppstyret om enkelte katolske presters direkte engasjement i amerikansk politikk, valgkamper osv.

Tydeligvis vil mange lesere der, som her hjemme, kunne klage over at uro, kontroversielle spørsmål osv. siver inn i bladene.

En av de mest kjente amerikanske katolske avisene, *The National Catholic Reporter*, har i flere år selvfølgelig følt disse beklagelsene (og fordømmelsene) på en spesiell måte: Avisen er øyensynlig ofte i økono-

■ THE NATIONAL CATHOLIC
reporter

(Forts. s. 284)

FOR VÅR VELSTAND

Biskopene minner videre om en ting: man snakker for lite om den sosiale virkelighet i disse velstandstider. Vi er redd for å bli konfrontert med de virkelige problemer, redd for at de ødelegger vår private fred. Bevisst eller ubevisst overser vi ofte den åpne og den skjulte nød, uløste vanskeligheter og krass urettferdighet. Selvfølgelig betyr nød som regel noe annet i vår del av verden nå enn før, takket være moderne sosiallovgivning er det få som direkte sulter. Men vi har fått andre former for nød: Vårt samfunns fattige i dag lever i ødelagte ekteskap, som syke og som forlatte mennesker. Og skyves ut i utkanten. Denne nød kan knapt møtes bare med penger, her trenges medmenneskers solidariske hjelp.

Hvem bryr seg om de rundt 90 000 som ikke er fastboende? spør de tyske biskopene. Gir vi de som kommer ut av fengsel en chance til å bygge opp et nytt liv? Skyver vi de psykiske syke fra oss? Og hva gjør man i Forbundsrepublikken for over en halv million mennesker som ganske lettvis betegnes som «asosiale»? Det er i virkeligheten ofte mennesker som av grunner de ikke selv har hatt herredømme over har falt utenfor det velstående samfunn, mennesker som mangler skikkelige boliger, mennesker som ikke klarer å gi sine barn en skikkelig skolegang osv. De utenlandske fremmedarbeidere behandler vi ikke som gjester enda vi kaller dem det. Vi utnytter dem ofte, gjør det vanskelig for dem å leve sammen med sine familier og sørger ikke for at deres barn kan følge vanlig undervisning. Vi lar de leve i brakker og i falleferdige hus, vi forlanger av og til åger-leie av dem — og de fleste av oss tier om det som skjer.

Til slutt, sier biskopene (som har valgt bare å ta opp noen aspekter av disse problemene i sin skrivelse) finnes en annen nødssituasjon. Til tross for unge menneskers gledelige engasjement aner vi en truende mangel i frem-

tiden på hjelpere og pleiere i sosiale tjenester og kvinner og menn som går inn for lærergjerningen. Hvem skal i fremtiden ta seg av våre syke og våre gamle? Hvem skal ta seg av det voksende antall handicapede og ødelagte barn, unge og voksne?

Alt dette er en «pris» for vår velstand.

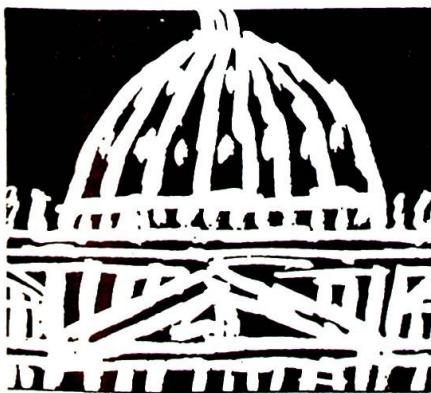
Forholdene i det samfunn de tyske biskoper arbeider i er mange, mange ganger større enn her oppe i Norge. Likevel burde vi kjenne oss igjen, og klare å «oversette» spørsmålene. Også vår velstand har en «pris». Det er ikke her snakk om at vi må betale mer for at også andre skal få det bra, det er snakk om forholdene mellom de enkelte mennesker og om den måten vi forsøker å være Kristi tjenere på. Det vil i dette tilfelle kanskje ikke si noe slikt som at vi må bringe Kristi kjærlighet til de «utstøtte» — men at vi må møte Ham i hver enkelt av dem. For de er både våre like og våre egentlige velgjørere. Vi har tvunget dem til det siste, det er vår synd.

A. R.

NY PRIOR I NEUBERG GATEN

Siden sist er pater Arne Fjeld valgt til dominikanernes nye prior.

Pater Fjeld er 37 år. Han ble født i 1934 og ble, etter sin utdannelse i Frankrike, viet til prest av biskop Gran i Oslo i 1967.

ST. OLAVS redaktør vil oppholde seg i Roma under den kommende Bispesynode. Hans første reportasje kommer i nr. 20. I hans fravær redigeres bladet av pater H. Rieber-Mohn.

NR. 18

På neste side bringer vi, i artikkelen TAKK, TORFINN en hilsen og takk til Torfinn Juell i forbindelse med at han nå har trådt tilbake etter års innsats som formann for Ungdomsforbundets skoleledelse.

Den 17. oktober finner en stor begivenhet sted i Peterskirken — feiringen av den polske fransiskaner Maximilian Kolbes saligkåring. Pater Kolbe døde i konsentrasjonsleiren Auschwitz under krigen under grusomme omstendigheter — en død han frivillig valgte for å redde et annet menneske. (Side 286.)

Klovnens forsøker — på samme side — å være alvorlig.

TAKK, TORFINN

Mens de fleste av oss nøy helgedagsfreden Skjærtorsdag, sto lederteamet på den nordiske påskeleiren på Mariaholm i en vanskelig situasjon. Skolepresten måtte gå i seng med feber. 60 unge sto i fare for å gå glipp av påskeliturgen, som hadde vært tenkt som leirens høydepunkt.

Hva gjør teamet i sin nød? Ringer til Torfinn. Torfinn bruker sin Skjærtorsdag til en telefon-razzia for å finne en ledig prest — det er ikke lett i den stille uke! — og til å kjøre presten ut på Mariaholm. Han forlater ikke stedet før han er sikker på at leiren skal få en lykkelig avslutning.

Episoden er typisk for Torfinn's innsats som formann for Ungdomsforbundets skoleledelse. Han våket over hele arbeidet og var rede til å gripe inn om nødvendig. I høst trakk imidlertid Torfinn Juell seg tilbake fra skolearbeidet, samtidig som han frasa seg sitt hverv som ungdommens representant i legmannsrådet. De som samarbeidet med ham vil savne ham.

Det var i 1964, at Biskopen fant at det trengtes en erfaren og dynamisk leder for Skolearbeidet i Bispedømmet. Med «Skolearbeidet» menes ikke den regulære religionsundervisningen som finner sted i sognene, men den frivillige kurs- og leirvirksomhet for unge katolikker Biskopen ba da Torfinn Juell ta seg av dette arbeidet, etter at denne i flere år hadde vært ute av aktivt ungdomsarbeide. I yngre dager hadde han imidlertid hatt forskjellige oppgaver: vært formann i ungdomsforbundet, redaktør av ungdomsbladet som den gang het «Ignis», etc.

Bevæpnet med denne erfaringen, pluss en uvanlig dynamisme, gikk Torfinn i gang med å utbygge «Skolevirksomheten», godt hjulpet av Skoleledelsens øvrige medlemmer, ikke minst den daværende ungdomsprest, pater Arno. Målsetningen og de store linjer for arbeidet ble trukket opp på et seminar på Gran på Hadeland.

Efter syv år, kan Torfinn nå overlevere resultatet av arbeidet til sine etterfølgere. Planene fra seminaret er blitt realisert. I dag har skolearbeidet god økonomisk støtte fra Bispedømmet og et ideelt skolesenter på Mariaholm. Oslo katolske bispedømme har fast ungdomssekretær,

søster Mirjam, og ungdomsprest i helgedagsstilling, pastor Rudi Kessels. I sommer arrangerte Skoleledelsen fire leirer på Mariaholm av en ukes varig-

med seg i strevet for å gjøre dem til virkelighet. Prestene vil huske hans overbevisende innlegg på det teologiske prestemøte i 1970, hvor han ba

het eller mer. I vinter tilbys de unge 12 week-end arrangementer på Mariaholm, muligens også et påske-arrangement, og deltagelse på «treff» i Danmark og Sverige.

Det er ingen tvil om at skolearbeidets bredde og suksess for en stor del er resultat av Torfinns glød og påståelighet. Torfinn er de gode idéenes mann, og han har evnen til å få andre om samarbeidsvilje fra sognenes side.

FESTDAG I BÆRUM

Katolikker i Asker og Bærum feiret nylig sin sogneprest, pater Ant. Ivens. Pater Ivens har hatt 25 års jubileum som prest og en takknemlig menighet overrakte ham blant annet en gave: reise penger til ferietur sydover.

I forbindelse med dette feiret jublanten messen i konselebrasjon med sine ordensbrødre i bispedømmet, maristene.

Skolearbeidet er blitt en trivelig aktivitet som engasjerer. Deltagerne på leirene går etter hvert over i rollen som ledere. Hvis Skolearbeidet ennå er lett «klerikalt», i det søstre og prester trekker en stor del av lasset, er det ikke Torfinns skyld. Han har bevisst forsøkt å utvikle lederemnene blant de unge og trekke inn folk fra alle deler av bispedømmet.

Den nye Skoleledelsen (som ikke lenger kalles Skoleledelse, men er blitt en del av Ungdomsforbundets arbeidsutvalg) overtar et bo i god stand med en lovende fremtid. På vegne av alle dem som har opplevd et fellesskap i Kristus på ungdomsleirene — deltagere og ledere — takker vi Torfinn for alt han har gjort for å legge det til rette. Hans kone fortjener også en takk fordi hun har villet «dele» sin mann med skolearbeidet.

Sammen med Torfinn trekker Aimée Wedset, søster Liv og pater Patfoort seg fra Skoleledelsen, mens pater Arno har fått en etterfølger som Bispedømmets ungdomsprest. Vi takker dem også for arbeide og vennskap.

Tiny, Mette, Rudi og Arne.

GJEST PÅ JORDEN

Gunvor Hofmos
diktsamling
GJEST PÅ JORDEN
Gyldendal.

Det har gått 25 år siden Gunvor Hofmo trådte inn i norsk litteratur med diktsamlingen «Jeg vil hjem til menneskene» — en debut som var av de helt uvanlige og som vakte stor oppsikt og glede. En kritiker (Odd Solumsmoen) skrev således for tre år siden følgende i en avis:

«I 1946 hendte især tre ting i norsk litteratur: Emil Boyson ga ut «Sjelen og udyret», Cora Sandel «Kranes kontori» og Gunvor Hofmo debuterte med «Jeg vil hjem til menneskene». Hvor mange andre debuter huskes fra det året? Når «Jeg vil hjem til menneskene» virket så sterkt, skyldtes det ikke at den brøt med tradisjoner og sjokkerte med dristighet. Først og fremst skyldtes virkningen den lidenskap boken var skrevet med.»

I tiåret som fulgte kom det ytterligere fire viktige samlinger fra forfatterinnens hånd, den siste i 1955 — så inntrådte en lang pause i hennes forfatterskap. Til hun altså i år, seksten år senere dukker frem igjen med GJEST PÅ JORDEN — en samling som kanskje vil vekke større oppsikt og glede enn selv debuten, en samling som ikke bare vil bety noe for hennes gamle beundrere, men som helt tydelig plasserer henne blant de store samtidige her hjemme. For store ord? Såvidt jeg kan skjønne er det ikke det.

La meg få lov til å trekke frem et dikt av samlingen, et dikt som kommer til å lyse i årets bokhøst i sin

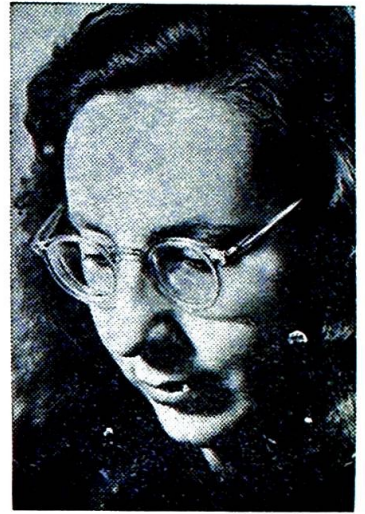
skjønnhet. Forfatterinnen kaller det, som samlingen, Gjest på jorden:

Gjesten som venter,
urørlig, dypt i Hans skjønnhets myl-
drende rum,
urørlig, som måker ved klipper,
dypt i Hans skjønnhets solhvite rum.
Gud som lar sin gjest vente
Gud som lar sin tigger vente
nå, etter alle år,
med en inngangsbillett av forvandling.

Du ventende, du dype død av gater,
av en vårs lys
av ansikter skrevet i støvet
hva bærer du med deg hit inn
hvor alt er dyp
og alt er uopphørlig skapelse:
nye trær, nytt regn, nytt sus fra intet.
Midt inne i alt, nakent i lyset
strømmer millioner av år forbi deg
dypt i materien fornemmer du lover
din sjel følger.

Nå smyger din sjel seg gjennom evig-
heten.

Se deg om blant rosene på veien
se deg om blant kors på forfalne
graver
og se: I vinterdagen et tendt bål
hvis røk av ferdig liv
står stille over deg, og du
urørlig, dypt i Hans skjønnhets
solhvite rum.

Om ikke for noe annet, er femogtyve år kanskje en rimelig ventetid for den leser som etter Gunvor Hofmos debut med god grunn ventet seg store ting av henne som dikter. I dette diktet er hun liksom modnet etter mange vanskeligheter, med en ro i seg som av og til får henne til å snakke om Guds skjønnet og hemmelighet.

Gunvor Hofmo avslutter samlingen med noen få linjer som jeg også gjerne skulle gjengi:

De nakne bjerkene er meget mote-
bevisste og dessuten
renslige, vasker de nakne kroppene
i regn og sne. Mens
furuen derimot, outsidersen, står inni
bjerkeklyngen
med sine grønnskimlede klær som den
sover i også om
nettene, både vinter og sommer, og er
ikke til å formå
å kle av seg.

Jeg vet ikke om forfatterinnen ser seg selv som en slik outsider, men tydelig er det at hun stikker seg ut. Kanskje det lar seg gjøre å kalle henne en furu i dagens norske litteratur. Alene og likevel full av skjønnet. Skjult i disse «grønnskimlende klær», men med en kunst som er naken og vakker.

A. R.

Dette er nr. 18 av bladet. Gjør oss en tjeneste hvis De liker det: bestill et abonnement på bladet for ett år fremover og gi beskjed om at det pent og stille skal gå til en trossfelle i menigheten eller en ikke-katolsk venn eller venninde. Prisen er overkommelig (35 kr. for ett år — eller for nesten 400 stoffsider).

Vil De gjøre oss den tjenesten?

— SÅ DET STØKKER I VÅRE TV-HJERTER

Frederick Forsyth:
SJAKALEN
Gyldendal.

I disse høstkvelder da familienes yngste og eldste fra kaffe- og kosebordet følger fjernsynets serierhelter i nærkamper hvor alle knep synes tillatt, er denne bok god lesning. I seriene som flimrer inn i våre stuer, reiser de fleste seg mirakuløst igjen etter behandlingen og børster av jakkene med et geip eller et charmerende grin. Og alle de tilsynelatende harde og uforbederlige jentene er gode på bunn og blir til slutt milde i øynene, mascaraen tørkes vekk. Titusener av landsmenn finner avspenning, tidtrøyte og en slags glede i denne formen for underholdning, noen får vel på den måten også dessverre en skjev oppdragelse.

For de voksne av disse familie-titterne er SJAKALEN riktig nyttig lesning. Den gir oss voldsomt og intenst en spenning som i seg selv er mange, mange volt sterkere enn den noen detektive kan friste med. Men samtidig viser den virkeligheten, baksiden av medaljen, på en slik måte at det støkker i våre fjernsynshjarter. En liten svindler blir slått ned — men vi kan ikke lenger unnskyldte oss med at «det jo bare er spill». Veloverveid og kynisk knuses testiklene hans. En vakker kvinne blir drept i sengen av en elsker med en serie brutale karateslag... Og boken er stort sett autentisk.

Altså: Det er mulig at den sinnssyke fornøylesindustrien med stor gevinst vil tukle videre med sine krimserier så lenge folk kan glede seg over slike ting.

Men de som kjøper og leser Forsyths bok må imidlertid regne med en annen slags opplevelse. Og den er som antydnet ovenfor ikke udelt behagelig.

Boken egner seg selvfølgelig ikke til høytlesning i familierekretsen. Men for ihvertfall denne anmelder er den i sin hardhet langt mer verdifull enn det surrogatet for spenning vi vanligvis serveres på skjermen. Det faller naturlig å sammenligne, hvorfor vil enhver leser skjenne. Det er ikke noe juks i boken når det gjelder et par viktige bestanddeler. Det spennende er så spennende. Men det er også så ondt.

Forfatteren, den 32 år gamle Frederick Forsyth har hatt to lidenskaper: Flyvning og tyrefektnng. Han tok sitt flysertifikat da han var sytten, tre måneder senere var han i Syd-Spania. Etter noen uker i arenaene, flyttet han over til Tanger — hovedkvarteret for smuglertrafikken til Syd-Europa. Atten år gammel fløy han enmanns-jet i RAF, året etter fikk han «vingen» (som den yngste pilot i det

engelske flyvåpenet), og som nittenåring tok han beslutningen om å bli journalist. «Det var den eneste jobb jeg kunne tenke meg som ville gi meg anledning til å skrive, reise og stort sett være min egen herre.» Etter tre år i provinspressen gikk han inn i Reuters, tilbrakte fire år som utenrikskorrespondent i Paris, Bryssel, Madrid og Vest-Tyskland — og ett år som den eneste vestlige reporter stasjonert i Øst-Tyskland og Tsjekkoslovakia. I 1965 ble han knyttet til BBC, og som 28-åring ble han utnevnt til assisterende diplomatisk korrespondent. Han ble freelance i 1968, forsvant i Biafra, og dukket opp igjen halvannet år senere med den meget omstridte boken «The Biafra Story», opplyser forlaget.

Den foreliggende bok: 11. mars 1963 ble oberstløytnant Jean-Marie Bastien-Thiry i OAS henrettet. Det siste konvensjonelle mordforsøk på de Gaulle hadde mislyktes, og med det var OAS' ry som politisk terrorinstrument ute av bildet. En helt ny metode for å rydde de Gaulle av veien måtte finnes. Det var da, våren 1963, at operasjonssjef Marc Rodin i OAS klekket ut «Sjakal-planen».

Det fins i verden en eksklusiv liten krets anonyme menn som for god betaling påtar seg mord. Marc Rodin fant frem til engelskmannen med kodenavnet «Sjakalen». For en halv million dollar var han villig til å ta livet av de Gaulle.

Romanen bygger på faktiske hendelser, og beretningen vil kanskje bli stående som en av de selsomste gangsteraksjoner i moderne historie. Noen av begivenhetene som skildres er verifiserbare — andre må leseren selv gjøre seg opp en mening om, hva troverdigheten angår. Men beretningen om en leiemorders metoder og om de håndgrep Interpols sikkerhetstjeneste tar i bruk for å ringe ham inn, er autentiske.

Det hele er fantastisk spennende og skikkelig laget. Vår viten om at de Gaulle ikke ble myrdet tar merkelig nok ikke makten en eneste gang. Men: Det skitne spill om en farlig leiemorder er ikke ufarlig underholdning. Man aner liksom at andre sjakaler også er i nærheten.

Vel, en spennende historie er nå som før ikke å forakte. Men etter alt det som har skjedd i verden bare på de siste syv, åtte årene er det naturlig at vi oppfatter at dette er noe mer enn nevnte tidtrøyte.

Vi er jo sikre på at dette er en del av dagens bitre hendelser, av våre liv.

Og det er skremmende.

Age Rønning.

VERDENSLITTERATUREN

Første bind av storverket «Verdens Litteraturhistorie» er nå sendt ut. I alt skal verket omfatte 12 bind, og dette blir den første omfattende verdenslitteraturhistorie på norsk.

Det er de fire nordiske Grimbergforlagene — Cappelens i Norge, Politiken i Danmark, Norstedt i Sverige og Werner Söderström i Finland — som har gått sammen om å lage dette nye standardverket. Mer enn 30 av Nordens ledende litteraturkritikere er blant medarbeiderne. Verkets norske redaktør er professor Edvard Beyer, og i den nordiske hovedredaksjonen sitter for øvrig professor F. J. Billeskov Jansen, professor Hakon Stangerup og redaktør P. H. Traustedt.

FRA GILGAMESJ TIL AUGUSTIN.

Bind 1, som nå foreligger, omfatter Oldtiden frem til år 500. Det spenner

fra Mesopotamias og Egypts urgamle myter over Bibelen, Homér og gresk tragedie til de store romerske diktere. I Asia blomstrer andre mektige kulturriker; blant annet møter vi Irans Zarathustra, indiske guder og helter, og Kinas Kon-fu-tse.

Hovedbidraget — om gresk og romersk litteratur — er skrevet av den svenske forskeren Gerhard Benz, mens kapitlene om vestsemittisk og japansk litteratur er forfattet av norske spesialister, professor Arvid S. Kapelrud og professor Henry Henne.

Til forskjell fra tidligere verker legger «Verdens Litteraturhistorie» hovedvekten på den nyere tids litteratur. Ikke mindre enn 6 av de 12 bindene handler om det 19. og 20. århundres diktere.

Nytt er det også at verket legger vekt på litteraturen i fremmede verdensdeler — Østen, Amerika og Afrika. Likeså er rammen utvidet til å omfatte glimt av populærlitteraturen, det lesestoff som har opptatt det store publikum, og verket tar for seg emner som bokproduksjon, spredning og leseferdighet i de forskjellige tidsperioder.

Verket sendes ut i Grimbergformat, og også i «Verdens Litteraturhistorie» er det lagt stor vekt på et rikholdig billedstoff. Bind 2 som omfatter hele middelalderen, vil bli sendt ut i november, og etter planen skal hele verket være komplett i 1974.

Verdens Litteraturhistorie.
Bind 1. Oldtidens inntil år 500.
J. W. Cappelens Forlag.

**Vikas
smukkeste pige.**

Fortælling fra
det mørke Kristiania.

— Pris 25 øre —

Helge Schiller, forfatter og illustratør

KONG SVERRE I NYTT LYS

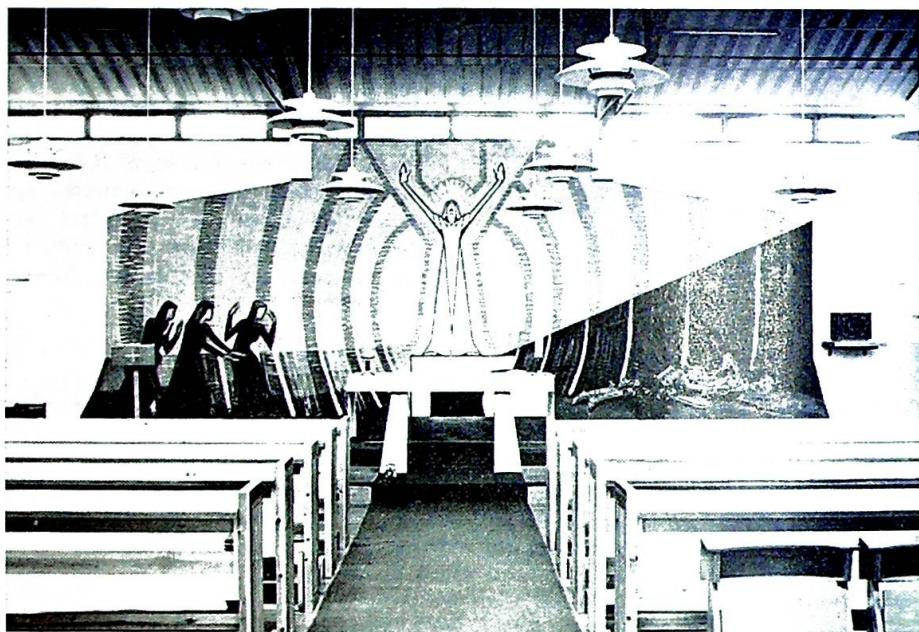
Historikeren, teologen, bibeloversetteren Erik Gunnes kommer på Gyldendal i høst med en stor vitenskapelig avhandling om Kong Sverre. Hovedtemaet er spenningen mellom kongemakt og Kirke. Bokens tittel: KONGENS ÆRE.

NY KIRKE I SELFORS

«Lover den Herre, den mektige konge med ære», sang en fullsatt kirke til avslutning av en høytid som er sjelden her nord. Søndag, 15. august, innviet biskop Johs. Wember under assistanse av pastor Claus Weigand fra Lübeck, pastor Johs Kothe fra Bremervörde og P. G. Göbel den nye kirke på Selfors (Mo i Rana). I tilslutning feiret han i konselebrasjon den første hl. messe i kirken. Trosfeller fra Tromsø, Bodø, Mosjøen, Steinkjer og Trondheim samt ganske mange ikke-katolikker fra stedet fylte alle plasser.

Efter ritualet samlet menigheten seg foran kirkedøren hvor biskopen begynte den høytidelige handling, og ledsaget av prestene gikk han rundt kirken og stenket den med vievann. Derefter gikk forsamlingen inn i kirken og biskopen salvet de indre vegger med krisam på tolv steder til minne om tolv apostler som er Kirkens fundament. Under sangen: Herre Gud, ditt dyre navn og ære» gjorde biskopen og prestene seg rede til messen. Som liturgisk tekst ble votivmessen for kirkevigslen benyttet. P. Norheims norske høymesse ble sunget i vekselsang mellom organisten og menigheten. I sin preken henvendte biskopen seg også til de tilstedeværende ikke-katolikker og fremhevet sterkt det økumeniske aspekt og samhörigheten mellom de forskjellige kristne samfunn. I slutten av messen bragte P. G. Göbel de konsekreerte hostier til tabernaklet og tente den evige lampe foran det. Kristus har tatt bolig.

Våre takknemlige tanker gjelder også alle trosfeller i utlandet som gjorde denne kirkebyggingen mulig. Det var arkitekt Terje Høgenhaug, Oslo, som etter mange utkast og planer fant frem til kirkens form og innretninger. Selve byggearbeidet ble utført av stedets firmaer. Kirkerommets helhet virker enkel, men lyst og vakkert. Det skal forkynne Kristi mysterium. Korsveibildene var ennå ikke kommet på plass, men siden vil de sammen med altertavlen som er malt av kunstmalerinne Everild Feeny og dekker hele frontveggen med et bilde av Kristi oppstandelse, føre de fremmøtte til den levende Kristus i eukaristien.

Kirken har derfor fått titelen: «Vår Frelser» kirke, og klokkene er vigslet til Kristi oppstandelse og hans Mor Maria.

Kirken er beliggende i en lund med høye trær ved Ranaelven. Der får den være et sted til sann gudsdyrkelse for alle trosfeller i den sydlige del av Nordland fylke samt være en oase for søkende og de mange turister som tar veien nordover eller sørover og gjør en rast her en søndag eller helligdag.

T. R.

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlene i Sentrum og på Blindern.

Dagens «stoff»

(Forts. fra s. 278)

miske kriser, den mister lesere og annonsører, den mislikes av mange av geistlighetens menn. Mange andre stiller seg likegyldig til den og kan ikke fatte at også N.C.R. har fått, la oss si en rolle å spille, i gjennomføringen av Konsilets beslutninger, i Konsilets ånd.

Men bladet fortsetter, med fagmessig dyktighet og stort mot. En av bladets ledere sier det slik:

«N.C.R. er igjen den eneste katolske nyhetsavis på det nasjonale marked som hverken er et slags husorgan eller de mest konservative elementers stemme. Det betyr at vi er de eneste i øyeblikket som kan lansere nye ideer, foreta undersøkelser i form av reportasjer, komme med uavhengig kritikk og være et forum for debatt om spørsmål som er viktige for Kirken.»

«Vi på redaksjonen tror at en katolsk publikasjon som gir leserne sannheten uten omskrivninger om situasjonen i verden og i Kirken, er et viktig instrument i arbeidet med å reformere denne Kirke. Vi har gjort feil mange ganger, men vi tror likevel at N.C.R. er en avis med et slikt oppdrag.»

KATOLSK PRESSE 71

Ett deltagande i en stor internationell kongress ger alltid intryck och insikter inte endast från själva förhandlingarna utan också från den miljö där den äger rum, den organisation som står för den och de som tar del i den.

Platsen var denna gång Luxemburg, och inte minst intressant var kontrasten mellan Centre Européen och de övriga kosmopolitiska europeiska lokaliteter, där kongressen arbetade och åtnjöt gästfrihet från myndigheter och företag och det lilla landet självt i centrum för det europeiska ekonomiska och kulturella samarbetet.

Den som följt EEC-debatten med dess allvarliga varningar för koncentrationstendenser på bekostnad av regional ekonomisk och kulturell självständighet, måste fråga sig hur ett litet land som Luxemburg med en tredjedels miljon invånare över huvud bevarar sin identitet. Landet har som bekant sin egen talade tyska dialekt, men de officiella språken är franska och tyska. Uttryckta farhågor för möjligheten för letzeburgesch att överleva i ett alltmer övernationellt Europa mellan dess två största språkområden, möttes med oförstående. Starka krafter var tvärtom i rörelse för att göra den inhemska dialekten till ett tredje officiellt skriftspråk, och det var inte ovanligt att möta letzeburgesch i skyltfönster och på matsedlar.

Franskan dominerar eljest påfallande över tyskan. I avsaknad av egna högskolor söker sig studerande luxemburgsk ungdom i första hand till Paris och Strasbourg. Ett undantag från tyskans andrarangsställning är dock landets totalt dominerande dagstidning, den gediget katolsk-klerikala *Luxemburger Wort*.

Vi trekker frem dette i dag av to grunner:

For det første fordi vi på denne side også har en rapport fra den internasjonale katolske presseunionens møte i sommer i Luxemboudg. N.C.R.s problemer og målsetning er her aktuelle.

For det annet fordi hundrevis av pressefolk, fra alle slags media, om noen dager møtes på Sala Stampa i Roma for å skrive om den kommende Bispesynode. En av dem er fra N.C.R.

RED.

Luxemburg är förenat med Belgien i en tull- och myntunion, men det förefaller som om den franska orienteringen också avsåg att motverka att landet helt kom under belgiskt inflytande. Utländsk företagsamhet präglar trots läget och EEC knappast Luxemburg i mycket större utsträckning än Sverige. Ett undantag är bankväsendet, där främst franska banker spelar en stor roll vid sidan av inhemska. Den enda utländska tidning som hade en större luxemburgsk lokalupplaga var *La Lorraine republicaine*.

Tysklands relativt blygsamma kulturella och ekonomiska roll är givetvis en följd av andra världskrigets bittra upplevelser, då ju Luxemburg införlivades med *Das Reich*, landet förtyskades och ungdomen inkallades. Några tydligare tecken på en tysk comeback i större stil kunde man inte skönja.

Det var U.C.I.P.'s Internationella katolska pressunionens, nionde världskongress som ägde rum 14—18 juli. Den första världskongressen var i Bryssel 1930, men U.C.I.P. fick inte sin nuvarande organisation och stadga förrän 1967. Den förra kongressen var i Väst-Berlin 1968. Sedan 1952 är ett permanent sekretariat förlagt till Paris.

U.C.I.P.'s utveckling har markerats av en frigörelse från direkt styrning från Rom. De två föregående ordf. i den internationella organisationen var chefredaktörer i *Osservatore Romano*, medan denna tidning över huvud inte var representerad i Luxemburg. Den strax före kongressen utkomna pastoralinstruktioner om massmedia, *Communio et Progressio*, välkomnades över lag som ett utmärkt försök att ge synpunkter på och riktlinjer för massmedias roll i samhälle och kyrka. Däremot var de katolska journalisterna i allmänhet missräknade över det brev i ämnet som kardinal Villot i det romerska statssekretariatet riktat till kongressen. I detta menade man sig kunna utläsa strävanden att inskränka informationsfriheten i kyrkan och att göra katolska journalister beroende av kyrkliga myndigheter också vad gäller informationsförmedling och opinionsbildning.

Ser man tillbaka på U.C.I.P.'s och dess föregångares verksamhet finner man en stark inriktning på tredje världens press- och informationsproblem, och flera regionala kongresser har hållits i Asien och Latinamerika. I år hade man gjort stora ansträngningar för att samla journalister från u-länderna. För dessa var också en

(Forts. neste side)

En kloun

Jeg samler på små erfaringer, det er nyttig.

En venn og trosfelle sitter på redaksjonen og prater. Om mangt og meget, vi har ikke sett hverandre på noen år.

Han sier:

— Det er mange som blir likegyldige pu grunn av alt det som foregår. De blir likeglade. Tenk på det.

Jeg tenker på det.

Neste dag treffer jeg en gjeng unge katolikker som prater valgkamp. Jeg sier noe om et herværende regjeringsparti som jeg selv har stor sympati for. De ser rart på meg.

KATOLSK PRESSE

(Forts. fra forrige side)

för-kongress organiserad i Trier dagarna före. Inte mindre än ett 50-tal av de 250 deltagarna i Luxemburg var också från tredje världen. I förhållande till antal och spridning av katolska tidningar och tidskrifter betydde detta givetvis en kraftig överrepresentation.

Temaet för Luxemburg var «den allmänna opinionen i kyrkan». I början av 1970 utsändes från U.C.I.P. ett frågeformulär till de nationella organisationerna för katolsk press för att samla in ett världsomfattande material till belysning av temat. Sammanställning och analys av detta framlades för kongressen i tre rapporter. 1. Pressen som opinionsbildaned faktor i kyrkan, 2. Den katolska pressen som spegling av den inomkyrkliga allmänna opinionen. 3. Vilken roll för den allmänna opinionen i kyrkan spelar de journalister som arbetar i världsiga informationsmedia?

En svårighet vid redovisningen lig-

— Er du virkelig så konservativ, sier en av dem og ler hoiende.

Jeg tilhører fortiden.

Neste gang ringer telefonen:

— Kan De ikke istedenfor det stoffet De vanligvis serverer i ST. OLAV gjengi encyklikaene?

— Jamen, snille Dem, det gjør vi da. Etter beste evne. I nummer...

— Jeg snakker ikke om de siste. Jeg mener de gamle.

— Pius XI og sønn?

— Nettopp. Og det er ingen grunn til å være spydig, det står mange kloke ting i de skrivelserne.

Jeg nikker for meg selv. Selvfølgelig gjorde det det.

Jeg har en hovedtanke om disse tingene, om slike erfaringer. Det har tatt sin tid å forme selv en så enkel tanke kanskje. Og det er ikke bare min fortjeneste at jeg nå sjelden glemmer den:

Den lille flokken av norske katolikker og katolikker bosatt i Norge består av mange slags mennesker. Mange slags

meninger. Og mange slags sinn.

Noen er så konservative at det ryker varsomt og varslende av dem når det viftes med lyserøde kluter. Andre er så radikale nå for tiden at en stakkar bare kan sukke og belage seg på at slagordene driver bort.

Begge grupper er høyst beskjedne. De fleste finnes et sted midt mellom.

Men alle hører sammen, gamle og unge, radikalere og politiske stabeiser, trosfeller som ikke kan få forandret alle ting fort nok og trosfeller som sitter svimle under dekk på kirkeskipet og tror at enden er nær. De som er likegyldige, de som er fortvilede og de som vil skille lag med anderledestenkende.

Det er meg dessverre umulig å si noe klavnemoromt om dette til avslutning. Det er for alvorlige saker. Det dreier seg jo nemlig om at vi ganske enkelt skal lære å respektere Kirkens mangfoldighet og glede oss over dens åndelige rikdom.

Hvis det nå ikke var slik vi opprinnelig tenkte oss fellesskapet, får vi ta tiden til hjelp. Og hjelpe hverandre.

ger givetvis i oklarheten i själva begreppet «allmän opinion» eller «öf-fentlig mening», vilket också framhölls av referenterna. Kritik och kompletteringar av rapporterna framfördes i fyra arbetsgrupper, efter språklig-regional indelning, som därefter sammanfattades i plenarsammanträden. Fastän referenterna var väl medvetna om de starkt skiftande villkor under vilka katolsk press och katolska journalister har att verka i skilda delar av vrlden, riktade sig ändå mycket av kritiken just mot försök att bedöma och analysera efter enhetliga kriterier.

Många representanter från USA vände sig mot att den amerikanska katolska pressen framställts som till största delen helt i händerna på biskoperna. Man framhöll att historiska och sociologiska orsaker låg bakom stiftstidningarnas dominans, och att de institutionella förhållandena inte gav hela sanningen om frihet och beroende. Förhandscensur förekom inte och ingripanden från biskopar mot redaktörer var utomordentligt sällsynta.

Representanterna från Afrika fann givetvis att västeuropeiska föreställningar om pressfrihet var av föga relevans för de aktuella förhållandena i världsdelen. Där liksom i Östeuropa hade den i Västeuropa brännande frågan om pressens oberoende av biskoparna en ganska annorlunda innebörd.

(Forts. s. 290)

En tegning av pater Kolbe like før han ble henrettet i Auschwitz. Se neste side.

NYHETER

■ 209 delegerte fra tilsammen over 100 nasjoner møtes i Roma til åpningen av høstens bispesynode den 30. september, melder KNA. Europa er representert med 40 menn (deriblant biskop Gran fra Oslo), Afrika møter med 32, Amerika med 44, Asia med 20 og Australia og Oceania med fem delegerte. Synoden kommer til å bestå av 140 talsmenn fra nærmere ett hundre bispekonferanser, 14 utsendinger fra Østkirken, 19 ledere fra den romerske kurie, 10 ordensledere, 25 som er utnevnt av paven og generalsekretæren, biskop Rubin.

Synoden blir altså åpnet den 30. med en pavemesse i det sixtinske kapell. Første sak som skal behandles er Prestenes tjeneste, deretter følger Rettferdigheten i verden. Drøftelsene vil foregå på latin, fransk, engelsk, italiensk, spansk-portugisisk og tysk, alt etter hvilken sproggruppe biskopene velger. Det vil hele tiden bli gitt simultanoversettelser av innleggene. Møtene vil finne sted i seks, syv saler som er bygget over den nye audienshallen. Den 17. oktober vil biskopene delta i feiringen av den polske fransiskaner Maximilian Kolbes saligkåring og den 24. blir det en høytidelighet i forbindelse med verdensmisjonens dag.

■ I forbindelse med pater Kolbes (en av martyrene fra Auschwitz) saligkåring foreligger et budskap til det polske folk fra Kirkens primas i Polen, kardinal Wyszynski. Han sier at polakkene i Maximilian Kolbe har sett et uttrykk for sin historie, sitt arbeide og sine

lidelser. Saligkåringen den 17. oktober er et tegn på Polens tusenårige bånd med verdenskirken og med nasjonenes kristne kultur, skriver kardinalen.

■ Italias kristne arbeidstagerbevegelse, ACLI har i en skrivelse til Nobelpriskomiteén i Oslo foreslått erkebiskop Helder Camara som kandidat til årets Fredspris. I forslaget fremhever ACLI Camaras innsats og fortjenester i den sosiale, kulturelle og religiøse utviklingen av befolkningen i den tredje verden. Tallrike internasjonale katolske organisasjoner, bispekonferanser og kjente menn i mange lands kirkelige, kulturelle og politiske liv har tidligere gått inn for erkebiskopens kandidatur.

■ Erkebiskopen av Saigon, Paul Nguyen Van Binh har rettet en oppfordring til de troende om å delta i en hjelpeaksjon for ofrene for den siste katastrofen av oversvømminger i Nord-Vietnam.

■ Den 36 år gamle jesuittpater J. McGowan er arrestert av kriminalpolitiet i New York anklaget for å ha organisert et forsøk på å ødelegge arkivene i et rekrutteringskontor i Camden, N.Y.

Skaff

St. Olav

en ny

abonnent

i 1971

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 — 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
<i>Veståsen kapell</i>		9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
Biskopen og prestegården tlf. 21 214		
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94	8.15	10.30
Biskopen og prestegården, tlf. 3604		
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)	19.00 8.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)		
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

SMÅSØSTRENE

(Forts. fra forrige nummer)

Og kanskje er det nettopp dette som slår den som «slåes» av denne livsform: den er det hele menneskes livsform, og den helt troendes livsform, den hvis liv er av tro og hvis eneste vilje det er å «rope Kristus ut til menneskene», ikke i det grelle rop utover hustakene, men i livets eget stille, alminnelige og hengivne rop: et menneske sier til det annet hvem det elsker. For de lever stille, «de små», kalt som de er til å leve «Jesu skjulte liv i Nazareth». Deres måte å leve det alminnelige og uanselige på er imidlertid sjelden i sin radikalitet og helhjertethet.

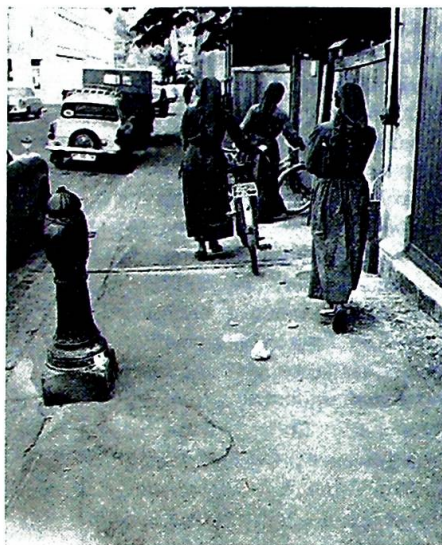
Klosterlivet har alltid skullet være de fattiges liv. For Jesu Små Brødre og Søstre er det maktpåliggende å virkeliggjøre den fattigdom som gjennom sitt ytre «sprog» (bosted, klesdrakt etc.) utsier den dype indre frigjorthet de er kalt til: å være i, men ikke av verden. De er og vil være «de små» Bergprekenen er rettet til, og det er deres glede. For, om fattigdom alltid er det botferdige menneskes fattigdom, er den botferdige den som gleder seg i Gud. Kanskje er det dette som mer enn noe annet griper den som møter disse menneskene: de gleder seg! — Midt i massenes sultne og sønderrevne hjerter ser de at det er et lys, og det er som hørte man Davids salme 95 tone frem:

Kom, la oss juble for Herren, rope med fryd for vår frelses klippe!

La oss tre frem for Hans åsyn med pris, la oss juble for Ham med salmer!

Seende nok til å se Lyset midt i menneskenes mørke, går de omkring i og med glede. Hva kunne vitne klarere for menneskene om at Kristus er Herre enn Hans venners glede?

De gleder seg som mennesker som har tatt meget imot og vil svare med å gi sitt liv hen for Ham som selv ga seg hen og som gjennom det ga dem sin glede. Gleden er omsluttende. Slik som den er noe et menneske har tatt imot, er den noe som åpner ham til å ta andre imot. Den vil glede seg med alle og gi seg selv til alle.

«De små» tar alle imot.

«Å kunne lytte til andre, være stille oppmerksom, være nærværende med vårt blikk, med en stillhet full av nærvær, interesse og oppmerksomhet. Å kunne lytte: jeg forsikrer dere om at det er det som forvandler en atmosfære og gjør den broderlig.» (Frères de tous, s. 58, brev til Jesu Små Brødre, London, 30. 8. 1961).

Jacques Loew, fransk dominikaner og arbeiderprest, skriver i sin nylig utkomne bok *Ce Jesus qu'on appelle Christ at verden trenger «des êtres d'attention»*. De fleste av oss er vel det han kaller «des êtres de dissipation», som lever hen uten sentrum, geskjeftige i mange ting, men sjelden med åpent hjerte og blikk for det nødvendige. Sjelden er vi lyttende.

De Små Brødre og Søstre lever lyttende. I et intenst sakramentalt og eukaristisk liv lytter de til Ordet om Livet. De lever den kontemplative åpenhet for Gud. Derfor kan de leve den enkle hverdagsåpenhet for men-

neskene som kommer til dem med arbeidsproblemer som med sitt hjertes dypeste søken.

Vil barnet mitt ha mat i morgen? Er Kristus virkelig Livets brød?

Vil barnet mitt ha mat i morgen. «De små» nærer en dyp solidaritet med verdens fattige, her hjemme som i den 3. verden. Denne solidaritet intensiveres og gjøres realistisk av det daglige arbeid i fabrikkene eller andre steder der mennesker arbeider for sitt daglige brød. De er mennesker som «kjenner verden» og er våkne for den.

(Et lite tegn på denne verdensvendte våkenhet er dette: under «den stille uke» i sommer, da få ord ble sagt og hverdagen så «verdensløs» ut, var det likevel en av søstrene som daglig redigerte en liten «radioavis» med de viktigste nyhetene. De skulle være der til påminnelse om hvilken verden vi lever i og som rop til besinnelse over og bønn for alt som lider.)

De lever i Korsets tegn, og Korset er plantet i vår felles hverdag. Som den karmelitterbroder som holdt retrettforedragene sa: Verden er full av Jesus Kristus.

Korset er aksen gjennom den. I dens mørke lyser det.

MENIGHETS RÅDENE

Følgende program er fastlagt for det forestående møte av menighetsrådene i Oslo katolske bispedømme på Mariaholm:

LØRDAG 9. OKTOBER:

Kl. 12.30: Avreise fra Akersveien 5 for de som ikke reiser direkte.

Kl. 14.30: Middag.

Kl. 16.00: Møte med emne: Menighetsrådsstatuttene. Utkast til reviderte statutter vil bli forsøkt utsendt til menighetsrådene før møtet.

Kl. 17.30: Kaffepause.

Nå i eget hefte:

ABORT OG KRISTENT ANSVAR

De nordiske katolske biskopers erklæring om abortspørsmålet.

Kr. 3.50.

ST. OLAV FORLAG, Akersvn. 5, Oslo 1

Tlf. 20 72 48

KATOLSK PRESSE 71

(Forts. fra s. 286)

Rapporten om den roll som katolska journalister i icke-katolska organ spelar för opinionsbildningen i kyrkan, författad av en spansk präst, förutsatte att de kyrkliga myndigheterna hade alla möjligheter att göra sina åsikter gällande, och att detta var den bakgrund mot vilken katolska journalister avhandlade kyrkliga frågor i neutral press. Riktigt så ligger det ju som bekant inte till ex.vis i vårt land, och det mesta av denna rapport var alltså tämligen ovidkommande för våra förhållanden.

Kompletteringar och korrigeringar som framkom under kongressen kommer att arbetas in i en slutlig sammanställning som kommer om något halvår.

Kongressen präglades av en stark

~~~~~
Dette var altså nr. 18 som vi snakket om. Vil De hjelpe oss med å spre bladet til fler og bryte manges isolasjon? Adresse, telefonnummer osv. til både redaksjon og ekspedisjon står på siste side. På forhånd takk. RED.

medvetenhet om pressens roll och dess behov av frihet och oberoende. Men i övrigt spelade de inomkyrkliga motståndningarna en relativt liten roll, både i kongressens diskussioner och i samtal med enskilda deltagare. Det avslutande föredraget av monsignore Otto Mauer, chefredaktör för kulturtidskriften Wort und Wahrheit, Wien, vilket utmärktes av en svepande kritik av den förkconciliära katolicismen och varningar för de krafter i Rom som stod förnyelsen emot, fick ett tämligen svalt mottagande av deltagarna. Åtskilliga uttalade som sin mening att såväl de mest progressiva som de mest konservativa organen och grupperna förlorade i inflytande. Till detta kan dock sägas, att de båda extremerna i det katolska opinionsspektret var klen företrädda i Luxemburg, och att detta kan ha skapat ett oberättigat intryck av samling åt mitten.

Med den ökade frihet som den katolska pressen eftersträvade och till stor del också menade sig ha uppnått, hade man också accepterat pluralism i åsiktsbildningen. Ständigt framhölls att ökad frihet givetvis måste åtföljas av ökat ansvar, men någon mera ingående diskussion hur detta ansvar skulle utövas och om verkligen den katolska pressen efter konciliet hade levt upp till det, kom dessvärre aldrig till stånd. Många syntes på ett något förenklat sätt vilja hävda att skiljelinjen mellan läroämnetets kompetensområde och den fria opinionsbild-

ningens ltt lät sig urskiljas, och därmed ömsesidiga övertramp.

Intryck och informationer utanför programmet.

Samvaron utanför kongressens arbete, främst vid de många måltider och mottagningar som bjöds, gav rika möjligheter att inhämta opinioner om förhållanden som eljest är fögokända. Från den deltagande tjeckiske prästen kunde jag erhålla officiell kyrklig statistik för ärkestiftet Prag 1970, förutnogens ltt lar sig urskiljas, och där icke publicerad i Västeuropa.

Deltagarna från Östeuropa föreföll trots allt i allmänhet både mera öppna och mera förhoppningsfulla än dem man mötte i Berlin för tre år sedan.

Också mellan dessa länder finns givetvis skillnader. I Polen är i och för sig det statliga trycket mot katolsk publicistik inte svagare, men där är katolicismen sociologisk ett majoritetsfenomen, vilket gestaltar förhållandet mellan kyrkan och regimen annorlunda. För Jugoslavien är den pånyttfödda nationalismen eller regionalismen aktuell, men allt överskuggande är också för katolikerna frågan om vad som kommer efter Tito. Frukta för en rysk intervention är snarast starkare än man föreställt sig. Ur kyrkornas synpunkt ter sig utvecklingen i Tjeckoslovakien inte enbart nedstämmande. Det mesta av den större frihet som vanns 1968 har blivit bestående, och man hoppas på en «ungersk» utveckling.

Att marxismen i öststaterna har en minskande betydelse som ideologisk kraft bland folket kan man ju lätt inhämta hos besvikna svenska vän-

BERGEN

Echtes Farvehandel

NYGÅRDSGT. 19

BERGEN

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Auf. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimgt. 25

Tlf. 99 016

Bergen

VESTA · HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Ber gen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

sterintellektuelle, som rapporterar om misslyckade pilgrimsfärder i österled. Den främsta fienden till kyrkan och tron är numera den cyniska och desillusionerade livshållning som alltmer präglar livet i dessa länder.

En svensk katolik som med trosfränder från öststaterna diskuterar kyrkans villkor, finner att dessa genomgående är bättre i kommunistländerna vad gäller ekonomi, religionsundervisning, möjligheter att bygga kyrkor. Det kan också diskuteras om det ideologiska trycket mot kyrkan från de tongivande i kultur- och samhällsdebatt är så mycket starkare.

Den stora skillnaden till Sveriges fördel är däremot givetvis att den enskilde katoliken här inte alls utsätts för den diskriminering i det offentliga livet som där är regeln.

I Tjeckoslovakien, där det ideologiska Europa, har alla samfund statsbidrag till prästlöner, prästutbildning och underhåll av kyrkobyggnader. 1968 utsträcktes detta bidrag också till samfund som pingstvännen och mormoner.

Tio deltagare kom från Indien, och alla bar vittnesbörd om den självkänsla som präglar den katolska kyr-

kan i detta jätteland. Man är synnerligen medveten om att man inte är en missionskyrka, utan en av de äldsta i världen. Nästa år firas under stort uppbåd 1900-årsminnet av aposteln Tomas landstigning i Madras. De flesta av de indiska prästerna närvarande i Luxemburg var från Kerala. I en av rapporterna hade den s. k. handeln med indiska nunnor påvisats vara det mest omskrivna kyrkliga ämnet under 1970. Från indisk sida uppfattades vad som förevarit inte

giska trycket varit starkast i Östalls som något neokolonialistiskt övergrepp. Tvärtom visade utvandringen av nunnor från Kerala till Västeuropa och USA att en kyrka i tredje världen nu var i stånd att räcka en hjälpande hand till den rika världens kyrkor, när dessa drabbats av svårigheter med den vikande rekryteringen till kvinnliga ordnar.

De som hade personliga och långvariga intryck från södra Afrika var i allmänhet pessimistiska om utvecklingen. Politiska och ekonomiska påtryckningar var av begränsad räckvidd, däremot kunde kyrkorna möjligen påverka genom kraftfullt uppträdande, liksom störningar i idrottsutbytet hårt drabbade den vita opinionen i Sydafrika och Rhodesia.

Vid ett tillfälle utvecklades en intressant debatt om kyrkans förhållande till de maktavande i södra
(Forts. neste side)

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen

TOYENGT 2, Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linolmum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

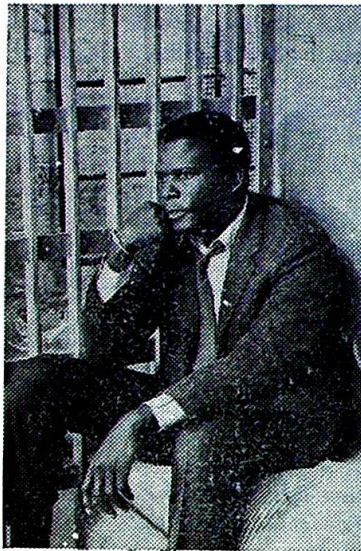
Tlgr.adr.: RUSTRIKNUIT

HVEM VAR JOHN KANE?

Filmen er lagt til en liten by i Alabama. En ung negerkvinne ligger for døden, og plutselig dukker hennes bror John opp. Han forlot hjemmet som 16-åring, og siden den gang har han bare kommet hjem til morens og farens dødsleier, uten tilsynelatende å ha fått beskjed om hva som var i ferd med å skje. Samtidig med denne familietragedien er det uroligheter på det sosiale plan: arbeiderne på en fabrikk i byen er i streik, og byens myndigheter får mistanke om at John Kane er en «oppvigler» utenfra som vil få uroligheter i forbindelse med streiken til å blusse opp. De begynner å undersøke Johns bakgrunn: hvor er han, og hva gjør han mellom de få og korte oppholdene i hjembyen. Etter hvert oppdager de at John tilsynelatende tilbringer sin tid med å reise verden rundt, og at han sitter inne med utrolige språkkunnskaper. Etter hvert som filmen skrider frem, oppbygges spenningen på en stillferdig, men faretruende måte, og den lokale konflikt-situasjon får etter hvert kosmiske dimensjoner. Den ulmende konflikt mellom hvite og negre i den lille sørstatsbyen settes litt etter litt inn i en nesten metafysisk sammenheng; og spørsmålet blir: Er menneskeheten, ved sine kriger og den innbyrdes vold, i ferd med å nedkalle vreden, dommen og døden over seg? Litt etter hvert stiger John Kane frem som selve inkarnasjonen av denne dommen som venter mennesket som et resultat frembragt av den dialektikk som er hatets egen. Han blir en slags ubønnhørlig dødsengel som taust venter på å slå det siste, avgjørende slag. Den siste scenen mellom John og den gamle, forsofne huslegen, utmerket spilt av *Will Geer*, minner om Abrahams pruting med Gud over Sodoma og Gomorra: Finnes det da ikke håp for mennesket? spør den gamle. Hva med det gode i mennesket; med kjærligheten? «That might not be enough», lyder det skremmende svaret fra den svarte, fâmælte morderengelen. Her er ingen rettfærdige i Sodoma og Gomorra, hverken den gang eller nå, ikke fem engang. — Noen har ment å se en slags Kristusfigur i John

Sidney POITIER
I «HVEM VAR JOHN KANE?»

Kane. Det må vel sies å bygge på en feiltolkning. Den verden som vi opplever i denne filmen, er en verden som står utelukkende under dommen, ikke under nåden; og John Kane er innbegrepet på dommen som uunngåelig avfødtes av krigens og hatets verden uten mulighet for forsoning og tilgivelse.

Filmens problematikk og oppbygning er interessant. Regissøren, *James Goldstone*, er, i hvert fall for denne anmelder, et nytt bekjentskap, og hvis han fortsetter i tråd med denne filmen, får man lyst til å fornye det. Oppbygningen kunne nok ha vært en god del strammere, det er litt for mange sekundære motiver som bringes inn, og som gjør at den indre utviklingen av hovedmotivet blir litt vankelmødig. Men allikevel merker man en meget dyktig fagmann bak denne filmen. — *Sidney Poitier* passer ypperlig i hovedrollen. — Ingen stor film, men absolutt interessant.

PH.

KATOLSK PRESSE

(Forts. fra forrige side)

Afrika resp. Østeuropa. Nästan alla var överens om att av kyrkan i rasdiktaturen krävdes en rörlig strategi med sociala och politiska protester och om nödvändig medborgerlig olydnad. I Østeuropa hade kyrkan däremot att avhålla sig från allt politiserande. Inför all denna samstämmighet var det märkligt att sååda hur svårt det var att finna de grundläggande principer som ger så olikartad praxis. Är rasdiktaturen mera förhatlig än partidiktaturen, eller är den endast mera påverkbar?

Samvaron med indier, afrikaner och østeuropéer ger alltid en nyttig tankeställare om hur mycket av «utvecklingen» eller «krisen» i kyrkan som är den rika nordatlantiska världens kyrkliga problem. När en tjeckisk präst diskuterar om det är ett allvarligare svek när en ämbetsbroder lämnar landet eller lämnar ämbetet, ger det onekligen en annan nyanseering åt celibatsdebatten.

Katolikerna från tredje världen ställer sig mycket undrande inför jäsningen inom den rika världens katolicism. Detta märktes inte minst när under den tur genom Belgien och Nederländerna som ordnades efter själva kongressen deltagarna i Utrecht mottogs av kardinal Alfrink. Främst afrikanerna och indierna ställde nog så besvärande frågor om kyrkan i Nederländerna. Kardinalen svarade öppet och skickligt och betonade synnerligen eftertryckligt att den nederländska utvecklingen inte var tänkt för export, utan var sprungen ur en alldeles specifik inhemsk situation.

L. E.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år.
Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.